

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

D O M

Afsagt den 11. januar 2017 af Østre Landsrets 20. afdeling
(landsdommerne Henrik Bitsch, Ib Hounsgaard Trabjerg og Jesper Jarnit (kst.)).

20. afd. nr. B-583-17:

Gjensidige Forsikring

(advokat Casper Frederik Kowalczyk)

mod

1) A

(advokat Lars Søndergaard, besk.)

2) B

(advokat Michael S. Wiisbye)

Gjensidige Forsikring har anket dom afsagt af Retten i Glostrup den 2. marts 2017 (BS 10C-1703/2015) med påstand principalt om, at A og B solidarisk, subsidiært alternativt, til Gjensidige Forsikring skal betale 3.000.000 kr. med procesrente fra den 4. november 2015 og subsidiært om betaling af et mindre beløb.

Indstævnte, A, har i forhold til Gjensidige Forsikring nedlagt påstand om frifindelse og subsidiært om frifindelse mod betaling af et mindre beløb.

I det indbyrdes forhold mellem A og B har A nedlagt påstand om, at B skal friholde A for ethvert beløb, som han

måtte blive dømt til at betale til Gjensidige Forsikring og subsidiært om friholdelse for en del af dette beløb.

A har endvidere nedlagt påstand om frifindelse over for B's principale og subsidiære påstande i forhold til ham.

Indstævnte 2, B, har i forhold til Gjensidige Forsikring nedlagt påstand principalt om stadfæstelse og subsidiært om, at han alene skal anerkende at være erstatningsansvarlig for en del af de samlede skadeudgifter.

I forhold til den af A nedlagte friholdespåstand har B nedlagt påstand principalt om frifindelse og subsidiært om, at B i det indbyrdes forhold mellem A og B delvis skal friholde A for det beløb, som A måtte blive dømt til at betale til Gjensidige Forsikring.

B har over for A nedlagt påstand principalt om, at A i det indbyrdes forhold mellem disse fuldt ud skal friholde B for ethvert beløb, som B måtte blive dømt til at betale til Gjensidige Forsikring, inklusive renter og sagsomkostninger, og subsidiært om, at han delvis skal friholde B herfor.

Supplerende sagsfremstilling

Der er i landsretten foretaget afspilning af videoovervågning af 2. juli 2012 fra skolen.

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende partsforklaring af A

A har supplerende forklaret blandt andet, at han kan vedstå den gengivelse af hans forklaring for byretten, som fremgår af byrettens dom. Han skal begynde aftjening af værnepligt til februar 2018. Han vil genoptage sin skolegang efter at have aftjent værnepligt. Sagen har været et stort pres for ham gennem mange år. Han kan ikke stå inde for B's forklaring til politiet, hvis indhold han er uenig i. Der havde været et dødsfald i B's familie, og B kan have været traumatiseret i den anledning. Han

fastholder, at han alene kom til at smide et cigaretskod i containeren. Han var ikke klar over, hvad der var i containeren i forvejen. Han og B stod tæt på hinanden, også da han smed cigaretskoddet i containeren. Han kan ikke huske, om B stod ved siden af eller med ryggen op ad væggen. B sagde ikke noget til ham i situationen og var godt klar over, hvad der skete den pågældende dag. B ville heller aldrig have sagt fra i en sådan situation. Hvis nogen havde sagt til ham, at det var en dårlig idé at smide et cigaretskod i containeren, ville han have reageret anderledes. Det kom som et stort chok for ham, at der havde været ildebrand. De havde alene været på skolen for at lege. For at komme hjem til B skulle de passere containeren. Der var ikke nogen særlig årsag til, at cigaretten skulle ryges henne ved containeren. Han havde bare lyst til at ryge en cigaret. Han har ikke sat pinde i klemme i containeren, selvom det fremgår af afhøringsrapporten af 4. juli 2012. Det har han aldrig forklaret. Han følte sig presset af den politibetjent, der afhørte ham. Hun havde bare brug for at få bekræftet de oplysninger, hun havde fået. Det var en ret solid og tung container.

Procedure

Den beløbsmæssige opgørelse af Gjensidige Forsikrings krav er ikke bestridt.

Parterne har for landsretten i øvrigt i det væsentlige gentaget og uddybet deres anbringender for byretten og har procederet i overensstemmelse hermed.

Gjensidige Forsikring har herunder uddybet sit synspunkt om, at B ved ikke at foretage sig noget som helst i anledning af den anstiftede brand, som han var fuldt ud bekendt med, har handlet selvstændigt groft uagtsomt.

B har heroverfor anført, at der efter retspraksis ikke er grundlag for at antage, at en person blot som følge af passivitet, i modsætning til en aktiv skadeforvoldende handling, kan udvise en uagtsomhed, der i erstatningsansvarslovens forstand anses som grov, og at der i den konkrete sag under ingen omstændigheder er noget grundlag for at antage, at passivitet fra B side skulle kunne anses som grov uagtsomhed.

Landsrettens begrundelse og resultat

Efter bevisførelsen, herunder den afspillede videoovervågning fra skolen, lægges det til grund, at A og B umiddelbart forud for branden opholdt sig på

skolen i nærheden af den affaldscontainer, hvor branden blev påsat. B cyklede rundt i skolegården, mens A gik alene hen til containeren, der var placeret op ad en af skolens bygninger. Det lægges endvidere til grund, at A herefter forårsagede, at der blev sat ild til noget papir i containeren, og at han – inden han forlod skolen – konstaterede, at ilden udviklede sig, og at der opstod en voldsom røgudvikling fra containeren, hvilket førte til, at ilden bredte sig til skolens bygninger og forårsagede omfattende skader.

Uanset om A i forbindelse med ildspåsættelsen har sat to pinde i klemme i containeren med henblik på at holde låget åbent, og har fjernet disse, inden han forlod stedet finder landsretten, at han har udvist en adfærd, der også for en 14-årig indebar en så indlysende fare for den indtrådte skade, at han har forvoldt brandskaden ved grov uagtsomhed, jf. erstatningsansvarslovens § 19, stk. 2.

Landsretten finder endvidere, at skaden er en adækvat følge af A's handlinger, og at der i øvrigt ikke er grundlag for at fastslå, at der fra skadelidtes side skulle være udvist egen skyld.

For så vidt angår B har landsretten – ligesom byretten – lagt vægt på, at der ikke forelå en forudgående aftale mellem ham og A om, at der skulle sættes ild til indholdet af den pågældende container, ligesom der navnlig ud fra videoovervågningen ikke findes grundlag for at fastslå, at han på nogen måde direkte har deltaget ved ildspåsættelsen.

Det forhold, at der efter beredskabslovens § 39 gælder en handlepligt for blandt andet den, der opdager en brand, kan ikke under de foreliggende omstændigheder føre til, at B findes at have handlet groft uagtsomt, hvorfor han frifindes for såvel Gjensidige Forsikrings betalingspåstand som A friholdelsespåstand.

Spørgsmålet er herefter, om kravet mod A bør nedsættes i medfør af erstatningsansvarslovens § 24 a.

Det fremgår af erstatningsansvarslovens § 24 a, at barn under 15 år er erstatningspligtigt for skadegørende handlinger efter samme regler som personer over denne alder. Dog kan erstatningen nedsættes eller endog helt bortfalde, for så vidt det findes billigt på grund af manglende udvikling hos barnet, handlingens beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt, derunder navnlig forholdet mellem den skadegørendes og den skadelidendes evne til at bære tabet og udsigten til, at skaden kan fås godtgjort hos andre.

Bestemmelsen i § 24 a blev indsat i erstatningsansvarsloven ved lov nr. 389 af 14. juni 1995 og svarer til § 63 i den tidligere myndighedslov. Det er i forarbejderne til erstatningsansvarslovens § 24 a anført, at bestemmelsen i myndighedsloven overføres til erstatningsansvarsloven i sin gældende affattelse, og at der ikke herved er tiltænkt nogen ændring i retstilstanden, jf. Folketingstidende 1994-95, Tillæg A, side 2517.

Den tidligere gældende bestemmelse i myndighedslovens § 63 fik i det væsentlige sin affattelse ved lov nr. 277 af 30. juni 1922 om umyndighed og værgemål. Loven byggede på et udkast til lovforslag udarbejdet af en lovforberedende kommission. Udkastet til lovforslag havde følgende ordlyd:

Barn under 15 Aar er erstatningspligtigt for skadegørende Handlinger i det Omfang, hvori dette efter barnets Sindstilstand, Handlingens Beskaffenhed eller Omstændighederne iøvrigt findes billigt.”

Af bemærkningerne til udkastet til lovforslag (side 99-100) fremgår blandt andet:

”Ved Afvejelsen af Erstatningspligten skal der tages Hensyn til ”Barnets Sindstilstand, Handlingens Beskaffenhed eller Omstændighederne i øvrigt”. Ved Barnets Sindstilstand tænkes der særlig paa dets Alder og Modenhed, men Udtrykket omfatter tillige Barnets Forhold til selve den skadegørende Handling, om denne er forsætlig eller blot uagtsom, hvilket naturligvis bør have Betydning for Ansvarets Omfang. Med Hensyn til Handlingens Beskaffenhed vil det navnlig faa Betydning, om den medfører en nærmere eller fjernere liggende Fare, og om den Skade, den kan forvolde, er af større eller mindre Omfang.

...

Af andre Omstændigheder, paa hvilke der bør lægges Vægt, kan nævnes Skadens Størrelse og særlig det Hensyn, hvem Tabet vil ramme haardest, Barnet eller den skadelidende.”

Af bemærkningerne til udkastet til lovforslag (side 98) fremgår endvidere, at:

”Det vil ofte være stødende at lade den skadelidende alene bære Tabet, hvor Skaden er forvoldt ham af et Barn, der maaske har vist en høj grad af Uforsigtighed. Særlig vil det findes uheldigt, hvor Barnet er fuldt ud i Stand til at dække Skaden, maaske endda uden væsentlig Ulempe for sig selv.”

Henset til erstatningskravets betydelige størrelse sammenholdt med, at A ikke var dækket af en forsikring på skadetidspunktet, og efter det oplyste ikke umiddelbart har rimelige udsiger til at kunne betale hele erstatningsbeløbet, bør erstatningen nedsættes.

Som det fremgår af forarbejderne til erstatningsansvarslovens § 24 a, bør der ved vurderingen af nedsættelse af erstatningen – ud over det skadegørende barns evne til at bære tabet – blandt andet lægges vægt på graden af culpa (om den skadegørende handling har været forsætlig eller uagtsom), om handlingen har medført en nær eller mere fjern fare for skade samt på omfanget af den konkrete skade.

Uanset A's begrænsede evne til at tilbagebetale et større erstatningsbeløb til Gjensidige Forsikring finder landsretten under hensyn til forholdets alvorlige karakter, herunder at der er tale om et forhold af grov uagtsomhed på grænsen til det forsætlige, som har medført et meget betydeligt tab, ikke, at der er grundlag for at nedsætte erstatningen til mindre end 1.000.000 kr.

Landsretten finder endvidere – ligesom byretten – at forrentningen bør udskydes til den 15. maj 2022, hvor A er fyldt 24 år.

Statskassen skal på vegne af A, der har fri proces, betale sagsomkostninger for begge retter til Gjensidige Forsikring med i alt 198.600 kr. Beløbet omfatter 150.000 kr. til udgifter til advokatbistand inkl. moms og 48.600 kr. til retsafgift af det mindre beløb. Ved fastsættelsen af beløbet til dækning af udgifterne til advokatbistand er der ud over sagens værdi taget hensyn til sagens omfang og resultat.

Gjensidige Forsikring skal betale sagsomkostninger for landsretten til B med i alt 150.000 kr. inkl. moms til udgifter til advokatbistand. Ved fastsættelsen af beløbet til dækning af udgifterne til advokatbistand er der ud over sagens værdi taget hensyn til sagens omfang og resultat.

Landsretten finder ikke grundlag for at fastsætte sagsomkostninger i forholdet mellem A og B

T h i k e n d e s f o r r e t:

Indstævnte 1, A, skal til Gjensidige Forsikring betale 1.000.000 kr. med procesrente fra den 15. maj 2022.

I sagsomkostninger for begge retter skal statskassen på vegne af A til Gjensidige Forsikring inden 14 dage betale 198.600 kr.

Indstævnte 2, B, frifindes over for påstandene fra Gjensidige Forsikring og A.

I sagsomkostninger for landsretten skal Gjensidige Forsikring til B inden 14 dage betale 150.000 kr.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.